

[Fiskeriministeren.]

fangster, der stort set har kunnet afsættes til lønnende priser, og de initiativrige producenter har forstået at udnytte råvarerne til fremstilling af fiskeriprodukter, der er efterspurgt fra næsten alle dele af verden. Eksportørerne har også med stor dygtighed draget fordel af det gode omdømme, som dansk fisk i almindelighed har fået på afsætningsmarkederne. Den indsats, der er gjort af fiskerierhvervets forskellige grene, må også ses som årsag til, at det danske fiskerierhverv i modsætning til de fleste andre landes fiskerierhverv hidtil har kunnet klare sig uden direkte statsstøtte.

Den stærke udvikling, som det danske fiskerierhverv har gennemgået, kan også ses gennem den stigning, der har været i eksporten. Udførslen har siden 1954 vist en stigning fra 226 mill. kr. til 725 mill. kr. i 1964. De saltede, røgede og konserverede fiskevarer har i denne periode sammen med fiskemel og -olie forholdsmæssigt udgjort nogenlunde den samme andel af den totale eksport, nemlig godt 20 pct., men især filetindustrien har taget et betydeligt opsving, og udførslen af filet af de forskellige fiskearter er steget fra ca. 10 pct. til knap 30 pct. af den totale eksport. Der er ingen tvivl om, at lovgivningen på dette område, som tager sigte på at fremme kvaliteten af fisk og fiskevarer, lige fra fiskerne får fangsten om bord og på dens vej gennem alle omsætningsled såvel i produktionen som i eksport- og detailhandelen, har bidraget stærkt til, at dansk fisk på de forskellige afsætningsområder har kunnet hævde sig og har opnået et særdeles godt ry for kvaliteten.

Netop den kraftige udvikling, der er sket, bevirker, at den gældende lov ikke på alle punkter er tidssvarende, og det er på denne baggrund, at den af regeringen i 1961 nedsatte fiskerikommission bl. a. fik til opgave at fremkomme med forslag til en revision af kvalitetsloven. Det foreliggende lovforslag er da også et resultat af fiskerikommissionens arbejde, og det blev i fiskerikommissionen forsøgt at ajourføre og udbygge den eksisterende lov efter de hidtil fulgte retningslinjer. Resultatet blev imidlertid et meget omfattende og til dels uoverskueligt lovforslag som følge af de mange detaljestemmelser, det herefter blev nødvendigt

at optage; og da man måtte konstatere, at en række af disse bestemmelser allerede under arbejdet i fiskerikommissionen ikke kunne følge med udviklingen, opgav fiskerikommissionen denne tanke og satte sig for at udarbejde et lovforslag, hvori kun grundstammen af gældende bestemmelser på dette område er optaget med henblik på gennem administrative forskrifter at kunne udfylde loven og samtidig ajourføre disse bestemmelser i takt med udviklingen. Eksempelvis skal nævnes, at de i den eksisterende lov indeholdte temperaturkrav gennem adskillige år har vist sig helt utilstrækkelige.

På grund af den ændrede opbygning af det foreliggende lovforslag må dette nødvendigvis indeholde visse bemyndigelser for fiskeriministeren til inden for lovens område at fastsætte de mere detaljerede bestemmelser. Der er dog anledning til at fremhæve, at disse bemyndigelser i realiteten ikke er videregående end i den nugældende lov, og det foreliggende forslag sikrer samtidig kvalitetsudvalget og de heri værende erhvervsrepræsentanter en afgørende medindflydelse på udformningen af de administrative forskrifter. Som følge af den tidligere nævnte stigende betydning, som filetindustrien har fået, er erhvervsorganisationernes repræsentation i kvalitetsudvalget foreslået udvidet med en repræsentant for filetindustrien.

Udviklingen inden for det grønlandske fiskerierhverv har bl. a. medført, at der også for denne landsdels vedkommende er etableret en fast fiskerikontrol, og den pågældende udvikling er baggrunden for, at forslaget bestemmelser med ganske få undtagelser er tænkt at skulle gælde som helhed i Grønland.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Boligministeren (Kaj Andresen): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om leje.

Den gældende lejelov, der i 1958 blev gennemført for en 5-årig periode, skulle som bekendt have været revideret ved udgangen af marts måned 1964, men navnlig som følge af helhedsløsningen fandt man

[Boligministeren.]

det sidste år rigtigst at nøjes med at forlænge loven for et enkelt år, men dog med nogle ændringer, som udviklingen har givet anledning til.

Lovens almindelige bestemmelser om retsforholdet mellem ejer og lejer har nu bestået stort set uændrede siden 1937 og kan vel nok — bortset fra mere redaktionelle ændringer, der kunne ønskes i enkelte kapitler — siges at være blevet indgroet ret, som kun bør ændres med varsomhed.

Derimod er naturligvis spørgsmålet om ændringer af lovens midlertidige bestemmelser af betydelig interesse. Disse bestemmelser er jo en følge af bolig mangelen. Den betydelige forskel i huslejeniveauerne i ældre og nyere ejendomme, der er opstået som følge af den kraftige stigning i nybyggeriets priser og indskrænkningerne i adgangen til lejeforhøjelse i den ældre boligmasse, gør det nødvendigt at bibeholde restriktioner på dette område, hvor gerne vi end ville undgå dette.

Det var dette problemkompleks, statsministeren havde i tankerne, da han i sin redegørelse over for folketinget umiddelbart efter regeringsdannelsen den 6. oktober 1964 fremhævede, at regeringen ville indlede forhandlinger om huslejepolitikken, dog under forudsætning af lejerbeskyttelsens bevarelse.

Der er her tale om vidtrækkende problemer, og regeringen har til brug ved sine overvejelser ladet foretage en række undersøgelser.

Det udvalg angående den bolig- og byggepolitiske målsætning, som blev nedsat af min forgænger den 25. juni 1964, har gjort lejeproblemerne til genstand for en undersøgelse og har fremsat visse synspunkter vedrørende lejeudviklingen i ældre og nyt byggeri. Udvalget påpeger det ønskelige i en udligning af lejeniveauerne gennem forhøjelse af lejen i de ældre boligejendomme og en sideløbende sænkning af lejen i nybyggeriet ved rentesænkning og formindskelse af anskaffelsessummen gennem øget konkurrence. En sådan udligning anses af udvalget for et nødvendigt led i en rationel løsning af de samlede bolig- og byggeproblemer.

Samtidig påpeger udvalget, at en lejeforhøjelse med de gældende regler for be-

regning af et reguleringspristal vil kunne få en betydelig indvirkning på prisudviklingen og på ejendommenes belåningsværdier og dermed på kapitalmarkedet.

Endvidere rettede, som det vel vil være bekendt, repræsentanter for De danske Grundejeres Landsforbund og Danmarks Lejerforbund henvendelse til mig kort efter, at jeg var tiltrådt som boligminister, og bad om at få nedsat et hurtigt arbejdende udvalg, der i fortsættelse af allerede indledte forhandlinger mellem de to parter skulle søge at opnå enighed på væsentlige punkter vedrørende lejelovens revision.

Betænkningen fra dette udvalg — der er betegnet som lejelovsudvalget af 1964 — har jeg ladet offentliggøre samtidig med lovforslagets fremsættelse. Betænkningen viser, at der mellem de 2 organisationers repræsentanter i udvalget er opnået enighed på væsentlige punkter. Selv om de 2 organisationer ikke repræsenterer alle udlejere og lejere, finder jeg det resultat, man har nået, betydningsfuldt, og jeg vil gerne udtrykke min anerkendelse af, at det her for første gang er lykkedes 2 interesseorganisationer på dette ømtålige område at finde hinanden. Jeg er klar over, at det ikke har været så let, og at begge organisationers forhandlere har måttet udvise resignation.

Jævnsides med dette udvalgsarbejde har regeringen anmodet en arbejdsgruppe bestående af økonomiske eksperter og af tjenestemænd fra boligministeriet, om at udarbejde en redegørelse for huslejetilpassningsproblemerne dels på baggrund af målsætningsudvalgets betænkning, som jeg lige har omtalt, dels for at vurdere de tanker, der tid efter anden har været fremme om en øjeblikkelig ophævelse af huslejestopet kombineret med kompensationer til de nuværende beboere. Arbejdsgruppens redegørelse belyser fordelene og ulemperne ved en række forskellige forslag til afvikling af huslejerestriktionerne.

Det omfattende materiale, der således nu er tilvejebragt, belyser en række muligheder, der efter regeringens opfattelse må nærmere overvejes og vurderes. Regeringen finder imidlertid, at det forslag, som lejelovsudvalget af 1964 er nået til enighed om, er et egnet grundlag for en revision af lov om leje. Regeringen foreslår derfor

[Boligministeren.]

gennemført ændrede lovregler i overensstemmelse med udvalgets enige indstilling herom.

Forslagets hovedpunkter er en almindelig procentuel lejeforhøjelse i de ældre ejendomme i de områder af landet, hvor huslejestoppet gælder, samt oprettelse af et huslejeråd, der får til opgave på grundlag af stigninger i ejendommenes driftsudgifter at træffe beslutning om sådanne lejeforhøjelser, som huslejerådet finder rimelige.

Hvis forslaget gennemføres, vil det medføre, at lejen i den ældre boligmasse forhøjes i indeværende år. For lejligheder udlejet før 1939 vil forhøjelsen således andrage 25 pct. af 1939-lejen og for erhvervslejemål en noget højere procent. For en gennemsnitslejlighed på 3 værelser fra før 1939 vil forhøjelsen betyde en stigning på 165 kr. årlig eller 13 kr. 75 øre månedlig. Den årlige leje for en sådan lejlighed vil derved komme op på 1.287 kr. For en 4 værelses lejlighed fra før 1939 med en 1939-leje på 800 kr. vil lejeforhøjelsen andrage ca. 200 kr. årlig eller godt 16 kr. 50 øre månedlig, og for en tilsvarende 2 værelses lejlighed med en 1939-leje på 480 kr. vil lejeforhøjelsen udgøre 120 kr. om året eller 10 kr. om måneden. For lejligheder, der første gang er udlejet efter 1. september 1939, men inden 1. april 1959, bliver der tale om lavere procenter, aftrappet efter lejlighedernes ibrugtagelsestidspunkt. Eksempelvis kan nævnes, at for lejligheder, der er taget i brug under krigen, kan lejen forhøjes med 20 pct. af lejen ved ibrugtagelsen. For en gennemsnitslejlighed på 3 værelser fra denne periode vil forhøjelsen andrage 144 kr. årlig eller 12 kr. pr. måned.

For de områder af landet, hvor huslejestoppet gælder, giver gennemførelsen af forslaget mulighed for visse lejeforhøjelser i takt med prisudviklingen. Der skulle hermed blive tilvejebragt et bedre grundlag for sikring af udlejningsejendommenes forsvarlige drift og vedligeholdelse til gavn for både ejere og lejere. Forslaget løser ikke alle problemerne omkring lejen i det gamle og det nye byggeri, men indeholder dog muligheder for en vis udjævning.

Endnu er vel efterspørgselspresset på boliger — især i byområderne — så stort,

at et frit boligmarked ikke med ét slag kan etableres.

Men det vil være rimeligt at drøfte, om der er muligheder for — ud over forslaget rammer — at søge frem mod en normalisering af lejeområdet.

Det udarbejdede materiale om udligningsproblemer og udligningsmuligheder vil kunne danne grundlag for sådanne drøftelser.

Jeg er meget villig til en fordomsfri forhandling af disse spørgsmål i det kommende udvalgsarbejde og udtaler håbet om, at vi i fællesskab på saglig basis må kunne finde frem til et resultat, der kan bidrage til en tilfredsstillende løsning af vore boligproblemer. Til brug ved udvalgets overvejelser vil det materiale, jeg har omtalt, blive stillet til rådighed for udvalget.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ministeren for Grønland (Carl P. Jensen): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1965-66.*

Forslaget er en følge af, at alle statstjenestemandstillinger i Grønland nu er normeret i lov nr. 168 af 27. maj 1964 om statens tjenestemænd i Grønland. Tilsvarende forslag er i vidt omfang tillige medtaget på det ordinære normeringslovforslag for finansåret 1965-66, fordi en betragtelig del af tjenestemændene i Grønland har mulighed for indtil 1. oktober 1965 at vælge, hvorvidt de vil ind under den nye tjenestemandsløvs bestemmelser eller fortsat være undergivet lønningenslove af 1958.

Af de enkelte normeringsforslag nævnes, at de under politiet henhørende stillinger i loven foreslås udskilt til et særligt kapitel vedrørende justitsministeriet i anledning af, at dette ministerium fra 1. januar 1965 har overtaget ledelsen af politiet i Grønland. Desuden foreslås gennemført lønforbedringer for en række tjenestemænd i lovens 1. lønningssklasse. Disse var tidligere ansat efter særlige for de såkaldte grønlandske tjenestemænd gældende vilkår. Som det fremgår af indledningen til bemærkningerne til 5. del i forslaget til lov om statens tjenestemænd i Grønland, forudsatte dette lovforslag,